

Fouad heeft een autistische functiebeperking

Maandag 30 september 2024 was de vierde voorbereidende zitting van het strafproces tegen Fouad L. Hij wordt verdacht van een drievoudige moord, gepleegd op 28 september 2023. Op de derde zitting, in juli, maakte het OM bekend dat de Rotterdamse geneeskundestudent bij het aanvankelijke politieverhoor had verklaard waarom hij zijn misdaad had begaan: “Ik was extreem boos op het Erasmus MC. Ik heb al mijn studiepunten [van de masteropleiding behaald], maar ze [d.w.z. de examencommissie] willen mij [op grond van een justitiële antecedentenrapportage] geen diploma geven. Ik kom niet vooruit en niet achteruit. Ik kan op mijn 32ste geen nieuwe studie doen, ik heb geen baan [althans niet meer, want de werkgever wilde vóór indiensttreding het diploma zien] en straks ook geen huis [want binnenkort volgt huisuitzetting wegens huurschuld].”

Op de recente, vierde zitting heeft het OM meer licht geworpen op de psychische gesteldheid van de verdachte (zie Bijlage I). Donderdag 26 september bracht het Pieter Baan Centrum (PBC) namelijk de rapportage van het forensische observatieonderzoek uit. De gedragsdeskundigen concluderen dat Fouad behept is met een stoornis in het autistisch spectrum. Die indruk bestond ook al bij de Rotterdamse faculteit waar Fouad Geneeskunde studeerde: zij gaven hem het etiket Asperger (hoogbegaafd doch autistisch). Dat vertelde Fouad op het discussieplatform 4Chan (5/6 augustus 2023).¹ Fouad karakteriseerde zichzelf als introvert. Naar eigen ervaring kon hij door zijn hoge intelligentie moeilijk aansluiting bij anderen vinden. Hij wilde na zijn basisartsexamen medisch onderzoeker worden.

Het PBC acht de verdachte verminderd toerekeningsvatbaar en geeft de rechtbank het advies hem, behalve de eventuele gevangenisstraf, TBS met dwangverpleging op te leggen. De PBC-rapportage is niet openbaar. We komen dus niet te weten hoe de autistische functiebeperking volgens de gedragsdeskundigen van invloed is geweest op de daden van de verdachte. Het is zeer denkbaar dat Fouad L. niet goed kan omgaan met overbelasting en stress. In dat geval zou het OM moeten onderzoeken, in de maanden die resteren tot het strafproces (zie Bijlage II), welke stressfactoren bij Fouad in het spel zijn geweest. Bij het bepalen van de strafmaat zouden deze factoren ook als verzachtende omstandigheden kunnen worden meegewogen. In Bijlage III. wordt geïnventariseerd uit welke bronnen het OM kan putten bij dat onderzoek, waaronder de negentien blogberichten die ik tot nu toe aan “de zaak Fouad L.” gewijd heb.

Maar laten we eerst samenvatten wat wij als buitenstaanders tot nu toe te weten zijn gekomen. Bij gebrek aan andere gegevens moeten we daarbij zwaar leunen op de gegevens die Fouad zelf heeft aangeleverd (discussieplatform 4Chan) en op het Reflectierapport casus Fouad L.^{1,2}

Het bachelorpracticum Klinische Vaardigheden

Fouad had de pech dat hij omstreeks 2013 Geneeskunde ging studeren in Rotterdam. In die tijd had bij de medische faculteiten het idee postgevat dat studenten met een functiebeperking (zoals Fouad) geweerd moesten worden. Volgens hen moesten aspirant-studenten, net zoals in Engeland, geselecteerd worden op ‘fitness to practise’. Maar het Ministerie van Onderwijs zette de voet dwars, want dergelijke selectie strookt niet met de vrijheid van studiekeuze die in het Nederlandse hoger onderwijs gegarandeerd is. Toch hield de Rotterdamse faculteit voet bij stuk. Zij gebruikte het bachelorpracticum Klinische Vaardigheden om te bewerkstelligen dat studenten met een functiebeperking niet naar de masteropleiding zouden doorstromen: dankzij een interventie van zijn advocaat ontdekte Fouad in 2023 dat de staf had samengespannen om hem telkens te laten zakken en hij verwijst naar documenten uit zijn facultaire studenten-dossier om dat te staven. Ondanks die tegenwerking haalde hij uiteindelijk het bachelordiploma.

De masteropleiding

In de masteropleiding introduceerde de faculteit een lokale regeling die het mogelijk maakte studenten met een functiebeperking te verwijderen, ook al boekten zij voldoende voortgang in het reguliere studieprogramma. De regeling voorzag (tot 1/9/2024) zelfs in sancties, zoals schorsingsperiodes van een halfjaar, als de betrokken studenten niet goedschiks vertrokken.³ Fouad werd op grond van zijn autisme door dergelijke schorsingsperiodes getroffen en in die wanhopige tijden kreeg hij depressies en verviel hij in overmatig alcoholgebruik.

Begin 2023 had hij desondanks alle studiepunten van de masteropleiding behaald, maar de examencommissie gooide opnieuw roet in het eten. Zij weigerde hem het diploma toe te kennen omdat hij in 2021 door de politierechter veroordeeld was voor dierenmishandeling (hij kreeg een taakstraf van 40 uur).

¹ Url: <https://archive.4plebs.org/pol/thread/436995585>. Door mij samengevat op: <https://onderwijsethiek.nl/onderwijs/jaccuse-een-aanklacht-tegen-de-rechtsstaat/>.

² Rieke Samson (juni 2024). *Reflectieopdracht casus Fouad L.* Rotterdam: Gemeente Rotterdam

³ Url: <https://onderwijsethiek.nl/onderwijs/de-hangmappenkast-van-het-erasmus-medisch-centrum/>

Waarom stelde Fouad zich niet teweer tegen de facultaire willekeur?

Fouad was een eerstegeneratiestudent. Hij keek, vermoed ik, hoog op tegen de docenten in het algemeen en de docent-artsen in het bijzonder. Hij geloofde heilig in hun integriteit en kon zich niet voorstellen dat ze hem als Marokkaanse jongen of als student met een functiebeperking zouden discrimineren. Hij wilde worden zoals zij en legde zich erbij neer dat hij door hun hoepels moest springen om de opleiding te doorlopen en die medische groentijd te overleven. Pas toen hij alle studiepunten van de masteropleiding op zak had en hem het diploma ontzegd werd, toen vielen hem de schellen van de ogen.

Wat was er intussen bij Fouad thuis gebeurd?

Tijdens die schorsingsperiodes zat Fouad wanhopig thuis. Hij wilde vooruit, richting basisartsdiploma, maar hij mocht niet van de examencommissie. Hij beschouwde de docenten als heilig, dus hij kon zijn wanhopige woede niet op hen projecteren. Deze onmacht leidde tot overmatig alcoholgebruik. En in dronken buien zocht zijn onderdrukte woede een uitweg in mishandeling van zijn huisdieren. De burens zagen dat in zijn tuintje gebeuren en deden aangifte bij de politie. Zo werd hij in 2021 door de politierechter tot een taakstraf van 40 uur veroordeeld. Daarna ontstond een heksenjacht van allerlei Rotterdamse instanties om te voorkomen dat die gestoorde Marokkaanse dierenbeul, die nota-bene Geneeskunde studeerde, ooit het basisartsdiploma zou halen. Fouad werd onophoudelijk belaagd door justitie en politie, psychologen, psychiaters, woningbouwvereniging (waarbij de burens werden ingeschakeld om zijn gedrag te monitoren). Hij werd er gek van. Dat culmineerde in een justitieel antecedentenonderzoek onder leiding van het Rotterdamse Openbaar Ministerie.

Deze rapportage bracht het OM ter kennis van de examencommissie om haar te helpen bij het vellen van haar eindoordeel over Fouad. Weliswaar viel er geen eindoordeel meer te vellen (hij had inmiddels alle studiepunten van de masteropleiding op zak), maar de examencommissie maakte er gretig gebruik van: wij kunnen u geen diploma toekennen aangezien de antecedentenrapportage ernstige twijfels doet rijzen over uw beroepsgeschiktheid. Die twijfels kunt u slechts wegnemen door een positief oordeel over uw beroepsgeschiktheid, uitgebracht door een onafhankelijke psycholoog. Men vergat dus eventjes dat de depressies, het overmatige alcoholgebruik en de dierenmishandeling het gevolg waren van de lange schorsingen die door de faculteit zelf waren opgelegd met het doel deze autistische student te bewegen zijn studie voortijdig af te breken.

De dramatische slotfase

Fouad nam een advocaat in de arm om de faculteit te dwingen het diploma toe te kennen dat hij verdiend had. Maar de advocaat ontraadde hem om te gaan procederen bij de lokale Beroepscommissie voor de Examens; zij adviseerde hem het minnelijke schikkingsvoorstel van de examencommissie te aanvaarden en dus akkoord te gaan met een onafhankelijke psychologisch onderzoek. Maar Fouad was inmiddels over zijn toeren. Hij voelde zich bedonderd, had geen fiducia in de uitkomst van dat psychologisch onderzoek, had zijn nieuwe baan verloren omdat hij het diploma niet kon overleggen, had geen tijd en geen geld meer en hij werd wegens huurschuld uit zijn huis gezet. Hij kon geen kant meer uit.

Wes Holleman

weblog onderwijs, 5-10-2024

<https://onderwijsethiek.nl>

Bijlage I. Verslagen van de vierde voorbereidende zitting (30/9/2024)

<https://www.ad.nl/rotterdam/deskundigen-erasmusschutter-fouad-l-moet-tbs-krijgen~acf4aaba/> (30/9)
<https://www.telegraaf.nl/nieuws/2142359789/erasmusschutter-fouad-l-verminderd-toerekeningsvatbaar-door-autistische-stoornis-deskundigen-adviseren-tbs-met-dwangverpleging> (30/9)
<https://www.rijnmond.nl/nieuws/1899395/fouad-l-verminderd-toerekeningsvatbaar-moet-tbs-met-dwangverpleging-krijgen> (30/9)
<https://www.erasmusmagazine.nl/2024/09/30/advies-pieter-baancentrum-verdachte-aanslag-erasmus-mc-verminderd-toerekeningsvatbaar/>
<https://www.volkskrant.nl/binnenland/erasmusschutter-fouad-l-volgens-deskundigen-verminderd-toerekeningsvatbaar~b64918dc/> (30/9)
<https://www.nrc.nl/nieuws/2024/09/30/deskundigen-vinden-fouad-l-verminderd-toerekeningsvatbaar-vanwege-autistische-stoornis-a4867653?t=1727781812> (30/9)
<https://www.rtl.nl/nieuws/artikel/5473185/deskundigen-tbs-geadviseerd-voor-erasmusschutter-fouad-l> (30/9)

Bijlage II. De volgende voorbereidende zitting

De volgende (vijfde) proformazitting zal plaatsvinden op 2 december 13:30 uur. Fouad L. zal (en moet) daar verschijnen om te reageren op het PBC-rapport. In (de laatste week van?) januari start het strafproces. Er zijn vijf zittingsdagen gepland. Eventuele schadeclaims moeten vóór 27/10 worden ingediend. Een interessante vraag is trouwens of de verdachte ook tegenclaims kan indienen (zie §6 van Bijlage III).

Bijlage III. Voorgeschiedenis van het moorddrama: bronnen voor nader OM-onderzoek naar de stressfactoren waaraan Fouad L. heeft blootgestaan

§ 1. De stressvolle studieloopbaan Geneeskunde van Fouad L. (tot 31 aug. 2023)

- 1.1 Fouad L. doet **verslag van zijn eigen wederwaardigheden** op het discussieplatform 4Chan (5/6 aug. 2023); dat verslag is samengevat door Holleman.⁴
- 1.2 Holleman heeft in zijn **blogberichten op Onderwijsethiek.nl** verslag gedaan van zijn desk research naar de studiesituatie van Fouad L. en van zijn melding bij de Onderwijsinspectie (van 2/11/2023 tot heden).⁵
- 1.3 Het OM maakte op de vierde voorbereidende zitting (30/9/2024) bekend dat de PCB-rapportage d.d. 26 september veel gegevens bevat over de voorgeschiedenis van het moorddrama. Het OM gaf te kennen de verdachte graag **nader te willen verhoren naar aanleiding van die PCB-rapportage**.
- 1.4 Het OM verklaarde op de tweede voorbereidende zitting (11 april) dat ze wilden overgaan tot **nader onderzoek naar de beschuldigingen die de verdachte (in zijn verslag ad 1.1?) aan het adres van de faculteit heeft geuit**, maar daarover is tot nu toe niets meer vernomen. Een dergelijk onderzoek kan zich trouwens niet beperken tot het handelen van de faculteit, maar moet zich ook uitstrekken tot het handelen van de universiteit (want het College van Bestuur heeft het laatste woord over het opleggen van langdurige schorsingen wegens het plegen van overlast).
- 1.5 Volgens het “Reflectierapport casus Fouad L.” (zie 2.1) is de Faculteit Geneeskunde te Rotterdam ook een **eigen (facultair) reflectieproject** gestart. Het OM heeft aan de faculteit enige onderzoeksvragen meegegeven. Er is nog niet bekendgemaakt hoe de uitkomsten naar het OM zijn of worden teruggekoppeld.

§ 2. Het stressvolle “eerste criminele loopbaantraject” van Fouad L. (aug. 2021 - april 2023)

- 2.1 De Rotterdamse justitie-, politie- en zorginstanties hebben in het **Reflectierapport casus Fouad L.** (juni 2024) verantwoording afgelegd over de wijze waarop zij in “de casus Fouad L.” hebben gehandeld.⁶ van de eerste aangifte van dierenmishandeling tot en met de acties om de examencommissie Geneeskunde ervan te overtuigen dat die Marokkaanse geneeskundestudent Fouad, gezien zijn voorgeschiedenis op het gebied van dierenmishandeling, geen diploma moest krijgen.
- 2.2 Nadere gegevens zou het OM kunnen putten uit de **processtukken van de eerste en tweede aanklacht voor dierenmishandeling** (de tweede mondde in vrijspraak uit).

§ 3. De stressvolle rapportage van een antecedentenonderzoek (maart/april 2023)

- 3.1 In het **Reflectierapport casus Fouad L.** (zie 2.1) wordt tevens verslag gedaan van de besluitvorming van het OM een justitieel antecedentenonderzoek betreffende het “eerste criminele loopbaantraject” van Fouad L. samen te stellen en dat ter kennis te brengen van de Inspectie Volksgezondheid & Jeugd (IVJ), van de Rotterdamse examencommissie Geneeskunde, en van de geneeskundestudent Fouad zelf. Tevens wordt de follow-up van de IVJ aangestipt (zij neemt contact op met de examencommissie en zoekt tevergeefs contact met Fouad zelf).
- 3.2 De **rapportage van het antecedentenonderzoek** is uiteraard beschikbaar in het archief van het OM, maar zij is ook door Fouad geüpload op het discussieplatform 4Chan (en een deel ervan is door de webkrant GeenStijl gepubliceerd).⁷
- 3.3 In het **verslag van zijn eigen wederwaardigheden** (zie 1.1) wordt door Fouad verduidelijkt dat de dierenmishandeling (zie 2.1) een ellendig alcoholisch gevolg was van de geestelijke mishandeling waaraan hij zelf binnen de opleiding Geneeskunde ten prooi was gevallen.

>>> vervolg >>>

⁴ Url: <https://onderwijsethiek.nl/onderwijs/jaccuse-eeen-aanklacht-tegen-de-rechtsstaat/>

⁵ Url: <https://onderwijsethiek.nl/wp-content/uploads/2024/10/Negentien-blogberichten-over-Fouad.pdf>

⁶ Url: <https://gemeenteraad.rotterdam.nl/Reports/Document/5a31ac8d-26f4-4cd2-b8e3-30cf6d64c514?documentId=05129ffb-c797-4e50-80db-5bea114395ce>

⁷ Url: <https://www.geenstijl.nl/5172774/post-op-4chan-van-vermoedelijke-dader-rotterdam-op-4chan-ik-ben-genie-hele-wereld-haat-ons-death-to-normies>

§ 4. De stressvolle weigering het masterdiploma toe te kennen (april/mei 2023)

- 4.1 Fouad had inmiddels alle studiepunten van de masteropleiding behaald en mocht dus verwachten dat hij het basisartsdiploma in ontvangst kon nemen. In het **Reflectierapport casus Fouad L.** (zie 2.1 en 3.1) wordt gemeld dat hij van de examencommissie te horen kreeg dat hem het diploma werd geweigerd zolang hij niet een psychiatrische rapportage kon overleggen dat hij geschikt was voor de beroepsuitoefening als arts.
- 4.2 In **een nieuwsbericht (29/9/2023, zie 1.2)** wordt dit door de voorzitter van het academisch ziekenhuis (tevens faculteitsdecaan) bevestigd, zij het dat hij 't over een *psychologische* rapportage heeft.
- 4.3 Fouad bericht in het **verslag van zijn eigen wederwaardigheden** (zie 1.1) dat hij een advocaat in de arm genomen heeft om alsnog de toekenning van zijn diploma af te dwingen, maar zij adviseert hem met het schikkingsvoorstel van de examencommissie (een beroepsgeschiktheidsonderzoek van een onafhankelijke psycholoog) akkoord te gaan. Hij legt (na lange aarzeling?) dat advies naast zich neer. Door tussenkomst van zijn advocaat krijgt Fouad inzage in zijn facultaire studentendossier, waaruit hij tot zijn ontsteltenis opmaakt dat de staf van het bachelorpracticum Klinische Vaardigheden heeft samengespannen om te voorkomen dat hij dat practicum met een voldoende cijfer kon afsluiten.
- 4.4 Om betrouwbaar inzicht te krijgen in de interacties van de examencommissie met de examinandus is een **feitenrelaas van de faculteit** (zie 1.5) onontbeerlijk. Bijvoorbeeld: heeft de examencommissie de toekenning van het diploma alleen maar getraineed of was de weigering ingekleed als een formeel, schriftelijk gemotiveerd besluit waartegen beroep mogelijk was bij het lokale College van Beroep voor de Examens?
- 4.5 Op de derde voorbereidende zitting (4 juli) maakte het OM bekend dat Fouad bij **het aanvankelijke politieverhoor** had verklaard waarom hij zijn misdaad had begaan: "Ik was extreem boos op het Erasmus MC. Ik heb al mijn studiepunten, maar ze willen mij geen diploma geven. Ik kom niet vooruit en niet achteruit. Ik kan op mijn 32ste geen nieuwe studie doen, ik heb geen baan en straks ook geen huis."

§ 5. De stressvolle gevolgen van de weigering (april t/m september 2023)

- 5.1 De gevolgen van die weigering zijn in 4.5 aangeduid: Fouad raakte zijn nieuwe baan kwijt omdat hij geen diploma kon overleggen; om dezelfde reden had hij ook geen uitzicht op een andere baan van academisch niveau; hij raakte in geldnood en werd zijn huis uitgezet wegens huurschuld.
- 5.2 Ook al zou hij alsnog het diploma verwerven, dan nog liep hij, gezien de vernietigende tekst van de justitiële antecedentenrapportage (zie 3.1), het risico dat zijn BIG-registratie zou stranden en dat hij in de medische sector nergens meer aan de bak zou komen.

§ 6. Stressvolle overschrijding van bevoegdheden

- 6.1 Hierboven is geïnventariseerd hoe en waar het OM gegevens kan verzamelen over factoren die grote **subjectief ervaren stress** hebben kunnen uitoefenen, méér dan de autistische student Fouad L. dragen kon. Vervolgens dient het OM nog aandacht te besteden aan *eventuele overschrijding van bevoegdheden*, d.w.z. stressfactoren die niet alleen ondragelijk zijn voor de betrokkene, maar die ook onaanvaardbaar zijn in het kader van de Nederlandse rechtsstaat. Met het oog op een eerlijk strafproces dient het OM namelijk te onderzoeken in hoeverre de examinatoren van de faculteit en de andere betrokken instanties hun bevoegdheden hebben overschreden, zodoende onrechtmatig jegens Fouad hebben gehandeld en op die manier ontoelaatbare stress op hem hebben uitgeoefend. Met andere woorden: in hoeverre had deze psychisch kwetsbare geneeskundestudent reden **zich in objectief juridisch opzicht zwaar tekortgedaan te voelen** door de herhaalde afwijzingen voor het PKV-tentamen, door de speciale facultaire selectieprocedure voor studenten met een functiebeperking, door de opgelegde schorsingen van de examencommissie, door het stalken van een allochtone geneeskundestudent die tot een taakstraf voor dierenmishandeling was veroordeeld, door het (opstellen en) verspreiden van de justitiële antecedentenrapportage van het OM, en -- niet in de laatste plaats -- door de weigering van zijn masterdiploma?